

Briuselis, 2019 m. spalio 17 d.
(OR. en)

13217/19

FREMP 148	DATAPROTECT 241
JAI 1075	DIGIT 155
EJUSTICE 130	EDUC 411
DROIPEN 165	EMCO 5
COHOM 118	EMPL 513
ANTIDISCRIM 40	GENDER 45
ASILE 40	JEUN 108
ASIM 119	JUSTCIV 184
COPEN 398	MIGR 173
COSI 209	SOC 677
COTER 137	VISA 219
CT 99	DEVGEN 192
DAPIX 299	SUSTDEV 142

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

data: 2019 m. spalio 7 d.

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 12357/19

Dalykas: Tarybos išvados dėl Pagrindinių teisių chartijos po 10 metų: dabartinė padėtis ir darbas ateityje

2019 m. spalio 7 d. posėdyje Taryba priėmė šio pranešimo priede išdėstytą pirmiau nurodytą Tarybos išvadų tekstą.

**Tarybos išvados dėl Pagrindinių teisių chartijos po 10 metų:
dabartinė padėtis ir darbas ateityje**

IVADAS

1. Taryba primena, kad Europos Sąjunga yra bendromis vertybėmis grindžiama sąjunga, kaip įtvirtinta Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje, ji grindžiama pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises. Šios bendros vertybės, kuriomis grindžiami mūsų demokratiniai ir visuomeniniai modeliai, yra Europos laisvės, saugumo ir klestėjimo pagrindas. Svarbiausias garantas, kad šios vertybės būtų gerai saugomos, yra teisinės valstybės principas, kuriam tenka lemiamas vaidmuo visose mūsų demokratinėse šalyse. Visos valstybės narės ir ES privalo visapusiškai jo laikytis¹.

¹ Nauja 2019–2024 m. strateginė darbotvarkė, kurią 2019 m. birželio 20 d. priėmė Europos Vadovų Taryba.

2. Tarybai malonu, kad jau sukako 10 metų, kai ES pagrindinių teisių chartija tapo teisiškai privaloma ES institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms bei valstybėms narėms įgyvendinant ES teisę. Taryba pabrėžia, kad Chartijos teisinė vertė yra tokia pati kaip Europos Sąjungos sutarčių. Taryba pripažįsta, kad Chartija yra vienas iš moderniausių ir visapusiškiausių teisiškai privalomų pagrindinių teisių dokumentų.
3. Taryba palankiai vertina 2018 m. Komisijos ataskaitą dėl Chartijos taikymo², taip pat Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros (toliau – Pagrindinių teisių agentūra) 2019 m. pagrindinių teisių ataskaitą³. Kaip nurodyta Komisijos ir Pagrindinių teisių agentūros ataskaitose, tebėra iššūkių nediskriminavimo srityje. Todėl Taryba pakartoja esanti įsipareigojusi įgyvendinti kovos su diskriminacija bet koku pagrindu, kaip išvardyta Chartijos 21 straipsnio 1 dalyje, priemones. Taryba palankiai vertina 2018 m. pradėtas naujas iniciatyvas propaguoti Chartijoje nustatytas teises ir pabrėžia, kad šis darbas turi būti tęsiamas tvirtai įsipareigojus propaguoti ir ginti pagrindines teises bei užtikrinti, kad būtų išnaudojamas visas Chartijos potencialas.

² Dok. 10064/19.

³ Dok. 10116/19.

4. Taryba pabrėžia, kad aiškinant ir taikant Chartiją svarbus vaidmuo tenka Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikai, ir pripažįsta didėjančią nacionalinių teismų vaidmenį užtikrinant Chartijos veiksmingumą.
5. Taryba dar kartą patvirtina esanti įsipareigojusi, kad ES prisijungtų prie Europos žmogaus teisių konvencijos, kaip įtvirtinta Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnio 2 dalyje. Taryba pripažįsta, kad prisijungimo tikslas yra stiprinti bendras Sąjungos vertybes, toliau didinti ES teisės veiksmingumą ir gerinti pagrindinių teisių apsaugos Europoje nuoseklumą.
6. Pagrindinės teisės žmonių gyvenimuose gali veikti tik teisinės valstybės principu grindžiamoje demokratinėje visuomenėje, kurios esminė sudedamoji dalis yra teisminių institucijų nepriklausomumas. Todėl Taryba palankiai vertina pirmininkaujančios Suomijos rugsėjo 10–11 d. Helsinkyje surengtą konferenciją „Kaip užtikrinti mūsų visuomenių atsparumą kintant aplinkybėms Europoje. Demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių sąveika“, kurioje buvo padarytos išvados, kad šios normos ir vertybės yra neatsiejamai susijusios ir vienos kitas papildo.
7. Taryba palankiai vertina Tarybai pirmininkaujančių valstybių narių rengiamas su Chartija susijusias konferencijas ir laukia būsimos konferencijos „ES pagrindinių teisių chartija – realybė visiems. 10-osios teisiškai privalomos Chartijos metinės“, kurią 2019 m. lapkričio 12 d. surengs Komisija, pirmininkaujanti Suomija ir Pagrindinių teisių agentūra. Konferencija suteiks galimybę laiku apsvarstyti, kaip skatinti visus Chartijos vykdymo užtikrinimo grandinės subjektus naudoti Chartiją ir didinti jų informuotumą apie ją, kad ji visapusiškai veiktų žmonių gyvenimuose.

8. Taryba primena 2019 m. balandžio 9 d. priimtas išvadas⁴ „Siekiant vis darnesnės Sąjungos iki 2030 m.“. Taryba pabrėžia, kad pagrindinių teisių įgyvendinimas, įskaitant Chartijoje išdėstytų pagrindinių teisių laikymosi užtikrinimą, yra išankstinė sąlyga norint pasiekti darnaus vystymosi tikslus ir įvykdyti įsipareigojimą nė vieno nepalikti nuošalyje.

PAGRINDINIŲ TEISIŲ CHARTIJOS TAIKYMAS: DABARTINĖ PADĖTIS IR DARBAS ATEITYJE

9. Taryba prašo toliau nurodytų suinteresuotųjų subjektų prisidėti įgyvendinant ES pagrindinių teisių chartiją atitinkamose savo kompetencijos srityse ir užtikrinti, kad šiam tikslui būtų skiriama pakankamai žmogiškųjų ir finansinių išteklių:

⁴ Europos Sąjungos Tarybos 2019 m. balandžio 9 d. išvados „Siekiant vis darnesnės Sąjungos iki 2030 m.“ (dok. 8286/19).

Taryba ir valstybės narės

10. Taryba dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą atsižvelgti į Chartijos taikymo gaires, įskaitant gaires dėl metodinių veiksmų, kurių turi būti imamasi siekiant Tarybos parengiamuosiuose organuose patikrinti suderinamumą su pagrindinėmis teisėmis⁵, ir pareiškia esanti pasirengusi ieškoti būdų, kaip veiksmingiau pasinaudoti tomis gairėmis Tarybos parengiamuosiuose organuose, be kita ko, rengiant mokymus.
11. Taryba primena Pagrindinių teisių agentūros nuomonę 4/2018⁶ dėl Chartijos įgyvendinimo iššūkių ir galimybių, visų pirma nuomonę Nr. 8, kurioje rekomenduojama Tarybos Pagrindinių teisių, piliečių teisių ir laisvo asmenų judėjimo (FREMP) darbo grupėje rengti metinį pasikeitimą nuomonėmis Chartijos klausimais. Taryba taip pat atkreipia dėmesį į 2019 m. vasario 12 d. priimtą Europos Parlamento rezoliuciją⁷ dėl Chartijos įgyvendinimo ES institucinėje struktūroje ir visų pirma į Parlamento paraginimą valstybėms narėms reguliariai keistis informacija ir patirtimi apie Chartijos naudojimą, taikymą ir priežiūrą.

⁵ 2015 m. sausio 20 d. Europos Sąjungos Tarybos gairės dėl metodinių veiksmų, kurių turi būti imamasi siekiant Tarybos parengiamuosiuose organuose patikrinti suderinamumą su pagrindinėmis teisėmis (dok. 5377/15).

⁶ Pateikiama čia: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-opinion-04-2018_charter-implementation.pdf

⁷ Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo ES institucinėje struktūroje, 2019 m. vasario 12 d., P8_TA(2019)0079.

12. Taryba pripažįsta, kad naudinga keistis gerąja Chartijos įgyvendinimo patirtimi nacionaliniu lygmeniu ir tarp valstybių narių ir rengti temines diskusijas su Chartija susijusiais klausimais. Taryba primena FREMP darbo grupėje šia tema įvykusį pasikeitimą nuomonėmis Suomijos pirmininkavimo metu ir įsipareigoja toliau kasmet surengti tokį dialogą.
13. Taryba susirūpinusi atkreipia dėmesį į naujausios „Eurobarometro“ apklausos dėl piliečių informuotumo apie Chartiją rezultatus⁸ – informuotumo apie Chartiją lygis tebėra mažas. Ji taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad Pagrindinių teisių agentūros 2019 m. pagrindinių teisių ataskaitoje pažymima, jog trūksta nacionalinių politikos priemonių, kuriomis būtų skatinamas informuotumas apie Chartiją ir jos įgyvendinimas.
14. Taryba ragina valstybes nares stiprinti su Chartija susijusias informuotumo didinimo ir mokymo veiklas, be kita ko, skirtas politikos formuotojams, valstybės tarnautojams ir praktikuojantiems teisininkams, taip pat nacionalinėms žmogaus teisių institucijoms, pilietinės visuomenės organizacijoms ir kitiems žmogaus teisių gynėjams. Taryba taip pat ragina valstybes nares atkreipti teisminių institucijų dėmesį į Chartiją ir rekomenduoja apsvarstyti galimybę parengti ir įgyvendinti su Chartija susijusias gaires ir mokymo programas. Be to, Taryba pabrėžia, kad siekiant skatinti piliečių atsakomybę už Chartiją svarbu teikti plačiai visuomenei prieinamą informaciją apie Chartijoje įtvirtintas teises.

⁸ Specialioji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 487b „Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos žinomumas“, atlikta 2019 m. kovo mėn. Europos Komisijos prašymu.

15. Taryba ragina valstybes nares užtikrinti, kad jų nacionalinės procedūrinės taisyklės, susijusios su nacionalinės teisės aktu, patenkančių į ES teisės taikymo sritį, teisiniu tikrinimu ir poveikio vertinimais, atitiktų Chartiją. Ji palankiai vertina atitinkamas Komisijos ir Pagrindinių teisių agentūros suteiktas priemones, skirtas padėti valstybėms narėms šioje srityje, ir prašo valstybių narių visapusiškai naudotis šiomis priemonėmis.

Komisija

16. Taryba palankiai vertina Komisijos atliktą svarbų darbą įgyvendinant Komisijos veiksmingo Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo Europos Sąjungoje strategiją⁹. Taryba prašo Komisijos toliau dėti pastangas, kad užtikrintų visų savo teisėkūros ir politikos iniciatyvų atitiktį Chartijai, ir išnagrinėti, ar reikia peržiūrėti tą strategiją.

17. Siekdama užtikrinti, kad visose politikos srityse būtų laikomasi pagrindinių teisių, Taryba prašo Komisijos toliau vykdyti ir toliau stiprinti visų atitinkamų pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų sisteminius poveikio pagrindinėms teisėms vertinimus.

⁹ 2010 m. spalio 19 d. Europos Komisijos komunikatas „Veiksmingo Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo Europos Sąjungoje strategija“ (COM(2010)0573).

18. Taryba akcentuoja Europos e. teisingumo portalo, kurį bendrai tvarko Komisija ir valstybės narės, aktualumą skatinant informuotumo apie Chartiją didinimą, jos taikymą ir naudojimą. Ji prašo Komisijos ir valstybių narių toliau plėtoti e. teisingumo portalą, be kita ko, sukurti jame specialų puslapį, kuriame valstybės narės galėtų skelbti savo gerą patirtį informuotumo apie Chartiją didinimo ir jos naudojimo srityje ir atnaujinti tą informaciją.

Pagrindinių teisių agentūra

19. Taryba palankiai vertina esminį Pagrindinių teisių agentūros atliekamą vaidmenį, nustatytą jos steigimo reglamente¹⁰, teikiant ekspertines žinias apie pagrindines teises, visų pirma renkant ir analizuojant duomenis apie pagrindinių teisių padėtį valstybėse narėse. Taryba palankiai vertina agentūros vykdomą konkrečiai su Chartija susijusį darbą, visų pirma informuotumo didinimo, e. priemonių ir mokymų apie Chartiją srityse. Taryba ragina Pagrindinių teisių agentūrą toliau plėtoti priemones ir mokymus, be kita ko, skirtus teisės specialistams, ir remti valstybės nares ir ES institucijas, įstaigas ir agentūras joms įgyvendinant Chartiją ir propaguojant pagrindinių teisių laikymosi kultūrą visoje Sąjungoje.

¹⁰ 2007 m. vasario 15 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 168/2007.

20. Taryba dar kartą patvirtina esanti pasirengusi kuo geriau išnaudoti Pagrindinių teisių agentūros ekspertines žinias ir duomenis rengdama iniciatyvas, kurios gali turėti poveikį pagrindinėms teisėms. Taryba primena apie galimybę prašyti agentūros pateikti patariamąsias nuomones apie jos veiklos sričiai priklausančius konkrečius teminius klausimus arba apie teisėkūros procedūros metu Tarybos priimamas pozicijas. Taryba prašo ES institucijų ir valstybių narių apsvarstyti galimybę aktyviau naudotis agentūros sukauptais duomenimis rengiant su pagrindinėmis teisėmis susijusias teisėkūros ir politikos iniciatyvas.
21. Taryba primena ankstesnes išorės vertintojų ir agentūros valdančiosios tarybos rekomendacijas dėl poreikio toliau didinti agentūros darbo teisinį aiškumą, veiksmingumą ir poveikį. Atsižvelgdama į tai Taryba pakartoja atidžiai apsvarstysianti visus pasiūlymus dėl agentūros steigimo reglamento¹¹ pakeitimų, kuriuos Komisija gali nuspręsti pateikti, be kita ko, siekiant suderinti jį su bendru požiūriu dėl ES agentūrų, kad būtų užtikrintas geresnis valdymas ir didesnis veiksmingumas.

¹¹ 2007 m. vasario 15 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 168/2007.

Nacionalinės žmogaus teisių institucijos, lygybės įstaigos ir kiti nacionaliniai mechanizmai

22. Taryba pabrėžia, kad nepriklausomoms nacionalinėms žmogaus teisių institucijoms, lygybės įstaigoms ir kitiems žmogaus teisių mechanizmomams reikia užtikrinti palankią aplinką. Jie atlieka itin svarbų vaidmenį užtikrinant pagrindinių teisių apsaugą bei propagavimą ir Chartijos laikymąsi. Taryba ragina valstybes nares ir Komisiją, Pagrindinių teisių agentūrą ir kitas Sąjungos institucijas, įstaigas ir agentūras toliau stiprinti bendradarbiavimą su šiais mechanizmais ir remti juos pagal savo atitinkamus įgaliojimus, be kita ko, įgyvendinti ir propaguoti Chartiją.

Pilietinė visuomenė

23. Taryba pripažįsta itin svarbų pilietinės visuomenės organizacijų vaidmenį vietos, regionų, nacionaliniu ir ES lygmeniu propaguojant pagrindines teises, be kita ko, didinant teisių subjektų informuotumą apie pagrindines teises ir remiant jų pastangas naudotis ir ginti savo teises pagal tarptautinę, ES ir nacionalinę teisę. Taryba primena, kad svarbu pašalinti visus bereikalingus, neteisėtus arba savavališkus pilietinės visuomenės erdvės apribojimus ir nuo jų susilaikyti, ir pripažįsta, kad pilietinės visuomenės organizacijoms yra itin svarbus skaidrus, pakankamas ir lengvai prieinamas finansavimas. Taryba laukia, kad būtų tęsiamas teisėkūros darbas, susijęs su nauju Teisingumo, teisių ir vertybių fondu.